

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1221/2024
28.05.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирјане Андријашевић, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиоца А из ..., чији је пуномоћник Миодраг Ђидић, адвокат из ..., против туженог „Крушевац пут“ АД Крушевац, чији је пуномоћник Марија Кнежевић, адвокат из ..., ради потраживања из радног односа, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 433/23 од 07.12.2023. године, у седници одржаној 28.05.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 433/23 од 07.12.2023. године.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова одговора на ревизију.

Образложење

Пресудом Основног суда у Крушевцу П1 189/22 од 29.11.2022. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев и обавезан тужени да тужиоцу на име мање исплаћене зараде за период од 22.01.2015. године закључно са 31.12.2017. године исплати износ од укупно 673.209,01 динар, у појединачним месечним износима и са законском затезном каматом почев од доспелости сваког појединог месечног износа до исплате, све ближе наведено у том ставу изреке. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на износе из става првог изреке првостепене пресуде исплати доприносе за пензијско и инвалидско осигурање у корист РФ ПИО – Филијала Крушевац, доприносе за социјално и здравствено осигурање запосленог у корист Републичког фонда за здравствено осигурање запослених - Филијала Крушевац и доприносе за случај незапослености у корист Националне службе за запошљавање. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 159.456,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 433/23 од 07.12.2023. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда тако што је: I. одбијен тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужени да тужиоцу на име мање

исплаћене зараде за период од 22.01.2015. године закључно са 31.12.2017. године исплати износ од укупно 673.209,01 динара, у појединачним месечним износима и са законском затезном каматом почев од доспелости сваког појединог месечног износа до исплате, све ближе наведено у том ставу изреке; II. одбијен као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужени да тужиоцу на износе из става првог изреке првостепене пресуде исплати доприносе за пензијско и инвалидско осигурање у корист РФ ПИО – Филијала Крушевац, доприносе за социјално и здравствено осигурање запосленог у корист Републичког фонда за здравствено осигурање запослених - Филијала Крушевац, као и доприносе за случај незапослености у корист Националне службе за запошљавање; III. обавезан је тужилац да туженом на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 22.476,56 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужени је дао одговор на ревизију, уз захтев за накнаду трошкова.

Врховни суд је испитао побијану одлуку, применом члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку –ЗПП („Службени гласник РС“ бр 72/11 ... 10/23), па је нашао да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а ревизијом се не указује на друге повреде поступка које би утицале на правилност побијане другостепене пресуде.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је био у радном односу код туженог на неодређено време по основу Уговора о раду бр ...-.../... од 13.02.2009. године, Анекса бр.1 од 15.04.2009. године и Анекса бр.2 од 10.02.2010. године. Уговорено је да основну зараду запосленог чини производ основне зараде за најједноставнији посао при просечном месечном фонду часова од 174 часа и коефицијент посла 2,2 (тачка 14. став 1.) и да се новчани износ основне зараде за пуно радно време и стандардни учинак утврђују у бруто износу од 41.577,52 динара (тачка 14. став 2.). У утуженом периоду од 22.01.2015. године до 31.12.2017. године, тужени приликом обрачуна зараде тужиоца није примењивао цену прописану Посебним колективним уговором за делатност путне привреде („Службени гласник РС“, бр. 3/15), а то је цена у висини минималне цене раде утврђене одлуком Социјално-економског савета основаног за територију Републику Србије, нити је донео одлуку о висини основне зараде за најједноставније посао у утуженом периоду. Економско финансијским вештачењем, прихваћеним од стране првостепеног суда, утврђено је да је у утуженом периоду минимална цена рада по часу утврђена одлуком Социјално-економског савета износила 121,00 динар нето (од 22.01.2015. године до 31.12.2016. године), а за 2017 годину (од 01.01.2017. године до 31.12.2017. године) 130,00 динара нето, док је тужени исплаћивао зараду тужиоцу у износу од 78,00 динара нето по радном часу, услед чега постоји разлика између зараде која би била обрачуната по основу коефицијента тужиоца и елемената за обрачун зараде и накнаде тужиоца (по уговору о раду) и минималне цене рада по часу утврђене одлуком Социјално-економског савета (као нето основне зараде по часу за најједноставнији рад) за утужени период и исплаћене нето зараде тужиоца у

износу од укупно 673.209,01 динар (по месецима исказаним у колони 4 табеле 5 вештачења), у складу са којим је тужилац определио тужбени захтев (поднесак од 23.08.2021. године).

Након примедби туженог на налаз и мишљење вештака (да је тужени исплаћивао зараду тужиоцу по већем коефицијенту стручне спреме, односно посла од 2,2 у складу са уговором о раду, у односу на онај предвиђен ПКУ за делатност путне привреде који се кретао од 1,2 до 1,5), допунским економско финансијским вештачењем (налаз и мишљење истог судског вештака од 25.10.2022. године) утврђено је да су тужиоцу, упоређењем зараде која би била обрачуната на основу коефицијента од 2,2 и осталих елемената за обрачун зараде тужиоца из уговора о раду и минималне цене рада по часу утврђене одлуком Социјално-економског савета за утужени период и нето зараде тужиоцу обрачунате за коефицијент зараде из ПКУ за делатност путне привреде како оног од 1,2 (колона 4 табела 2Д допунског налаза), тако и оног од 1,5 (колона 5 табела 4Д допунског налаза), у оба случаја на име зараде исплаћени виши износи од минималне зараде (у првом случају за 394.653,66 динара), а у другом случају (за 74.294,85 динара). Првостепени суд није прихватио допунски налаз и мишљење јер је уговором о раду тужиоцу признат виши коефицијент од 2,2, а који током утуженог периода није мењан.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев, с позивом на чланове 8., 33. став 1. тачке 10. и 11., 104. став 1. и 107. став 4. Закона о раду. Ово стога што је исплаћена зарада тужиоцу за утужени период нижа од зараде коју је требало да прими према параметрима предвиђеним Посебним колективним уговором за делатност путне привреде. Закључио је да минимална цена рада по радном часу не може бити нижа од оне коју одређује Социјално-економски савет.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев, позивом на то да је допунским вештачењем, које је прихватио, утврђено да је тужени у целом утуженом периоду обрачунавао тужиоцу и исплаћивао зараду најмање у висини утврђеној уговором о раду и анексима, а према параметрима који су били предвиђени у самом уговору, и да је тако исплаћена зарада била више од минималне зараде за овај период. Чињеница да је цена рада по уговору о раду била предвиђена у нижем нивоу од оне која је била предвиђена у Посебном колективном уговору није од утицаја на другачију одлуку, јер износ који послодавац исплати запосленом на име зараде не сме бити нижи од минималне зараде, али минимална цена рада по радном часу, супротно закључку првостепеног суда, може бити нижа од оне коју одређује Социјално-економски савет. Поред тога, не може се вршити комбинација коефицијента и цена из уговора, а да се примењује основица за обрачун зараде из Посебног колективног уговора.

По оцени Врховног суда, на утврђено чињенично стање другостепени суд је правилно применио материјално право.

Према члану 8. став 1. Закона о раду („Службени гласник РС, бр 24/05 ... 13/17), који се примењивао у утуженом периоду, колективни уговор, правилник о раду и уговор о раду не могу садржати одредбе којима се запосленом дају мања права или утврђују неповољнији услови рада од права и услова који су утврђени законом. Према ставу 2. истог члана, општим актом и уговором о раду могу да се утврде већа права и

повољнији услови рада од права и услова утврђених законом, као и друга права која нису утврђена законом, осим ако законом није другачије утврђено. Према члану 33. став 1. овог закона, уговор о раду, између осталог, садржи: новчани износ основне зараде на дан закључења уговора о раду (тачка 10.) и елементе за утврђивање основне зараде, радног учинка, накнаде зараде, увећане зараде и друга примања запосленог (тачка 11.) Према члану 104. став 1. овог закона, запослени има право на одговарајућу зараду, која се утврђује у складу са законом, општим актом и уговором о раду. Према чланом 105. став 1. овог закона, зарада из члана 104. став 1. овог закона састоји се од зараде за обављени рад и време проведено на раду, зараде по основу доприноса запосленог пословном успеху послодавца (награде, бонуси и слично) и других примања по основу радног односа, у складу са општим актом и уговором о раду. Према члану 106. овог закона, зарада за обављени рад и време проведено на раду састоји се од основне зараде, дела зараде за радни учинак и увећане зараде. Према члану 107. овог закона, основна зарада одређује се на основу услова, утврђених правилником, потребних за рад на пословима за које је запослени закључио уговор о раду и времена проведеног на раду (став 1); радни учинак се одређује на основу квалитета и обима обављеног посла, као и односа запосленог према радним обавезама (став 2.); општим актом утврђују се елементи за обрачун и исплату основне зараде и зараде по основу радног учинка из ставова 1. и 2. (став 3.); уговором о раду може се утврдити основна зарада у већем износу од основне зараде утврђене на основу елемената из општег акта (став 4.).

Према члану 111. Закона о раду, запослени има право на минималну зараду за стандардни учинак и време проведено на раду (став 1.); минимална зарада се одређује на основу минималне цене рада утврђене у складу са тим законом, времена проведеног на раду и пореза и доприноса који се плаћају из зараде (став 2.); општим актом, односно уговором о раду утврђују се разлози за доношење одлуке о увођењу минималне зараде. Према члану 112. истог закона, минимална цена рада утврђује се одлуком Социјално - економског савета основаног за територију Републике Србије (став 1.); при утврђивању минималне цене рада полази се нарочито од егзистенцијалних и социјалних потреба запосленог и његове породице изражених кроз вредност минималне потрошачке корпе, кретања стопе запослености на тржишту рада, стопе раста бруто домаћег производа, кретања потрошачких цена, кретања продуктивности и кретања просечне зараде у Републици (став 3.); минимална цена рада утврђује се по радном часу без пореза и доприноса, за календарску годину најкасније до 15. септембра текуће године, а примењује се од 1. јануара наредне године (став 6.); минимална цена рада не може се утврдити у nižем износу од минималне цене рада утврђене за претходну годину (став 7.).

Посебним колективним уговором за делатност путне привреде („Службени гласник РС“, бр. 3/15), који је био у примени од 22.01.2015. године, чланом 33. прописано је да су елементи основне зараде запосленог: цена рада и коефицијент посла који запослени обавља (став 1.); да се цена рада уговара у висини минималне цене рада утврђене одлуком Социјално економског савета основаног за територију Републике Србије, односно Владе Републике Србије у складу са законом (став 2.), као и да се опис послова из Правилника о организацији и систематизацији послова вреднује кроз коефицијент послова који се утврђује општим актом код послодавца у складу са колективним уговором (став 3.). Чланом 34. истог колективног уговора, прописано је да се основна зарада добија множењем коефицијента посла који запослени обавља и

износа основне зараде за најједноставнији посао (цена рада) код послодавца (став 1.); да коефицијент посла који запослени обавља зависи од врсте и степена стручне спреме, сложености и одговорности, услова рада и других посебних услова (став 2.); да се коефицијент за карактеристичне послове одређује по групама послова (став 3.).

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоцу је вршена исплата сходно одредбама уговора о раду. Тужилац сматра да му није исплаћена одговарајућа зарада јер за основу није узета основа која је предвиђена Посебним колективним уговором, већ основа која је предвиђена уговором о раду, а која је била у нижем износу од напред назначене основе. Другостепени суд је правилно закључио да се у оваквом случају не може вршити комбинација параметара из Посебног колективног уговора и уговора о раду, под условом да је тужиоцу за тај период је исплаћивана зарада која је у већем износу од минималне.

У конкретном случају, допунским вештачењем (обављеним у првостепеном поступку), које је другостепени суд прихватио, утврђено је да је тужиоцу у утуженом периоду од 22.01.2015. године закључно са 31.12.2017. године исплаћивана зарада у већем износу у односу на минималну зараду у складу са уговором о раду, у свему у складу са цитираном одредбом члана 111. Закона о раду, којом је прописано да се минимална зарада одређује на основу минималне цене рада утврђена у складу са тим законом, временаведеног на раду и пореза и доприноса који се плаћају из зараде. Минимална зарада једнака је за све запослене у Републици Србији, без обзира на то који посао обављају.

Стога су неосновани наводи ревизије о погрешној примени материјалног права.

Имајући у виду наведено, Врховни суд је применом члана 414. став 1. ЗПП одбио ревизију тужиоца као неосновану и одлучио као у ставу првом изреке.

Одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова одговора на ревизију нису били нужни за вођење овог поступка због чега је на основу члана 165. ЗПП одлучено као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Мирјана Андријашевић,с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**